

AZ ÖNÁLLÓ ÉLETVITEL KERETEI INTÉZMÉNYBEN ÉLŐ, FELNŐTT KORÚ FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK KÖRÉBEN

FUCSKÓ Mónika

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet (Magyarország)
Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika
Doktori Program
e-mail:fucsko.monika@foh.unideb.hu

A kutatás központi témája: Értelmileg és halmozottan sérült felnőttek életminőség vizsgálata, normalizációs lehetőségei, különös tekintettel az önálló életvitelre, Nyíregyháza –eltérő fenntartásban lévő- szociális intézményeiben (ápoló-gondozó otthoni, lakóotthoni vizsgálat keretében). A kutatás elsősorban értelmileg és halmozottan sérült személyek vizsgálatára terjed ki, olyan személyekre, akik felnőtt életük töredékét, vagy éppen jelentős részét a szociális ellátórendszer által nyújtott szolgáltatások révén biztosított intézményekben töltik. A kutatás mindenképp az önálló életvitel lehetőségeinek különböző aspektusait veszi górcső alá, a különféle fenntartók által működtetett ellátások esetében. A kérdés az eltérések vizsgálatában is felmerül, milyen típusú intézményrendszer milyen mértékben biztosítja a normalizációs elv alapján megfogalmazott alapelveket? További vizsgálati szempont, hogy a sajtóságos szervezeti struktúra milyen lehetőségeket teremt az értelmi sérüléssel küzdő felnőtt emberek számára, mennyire van lehetőségük saját maguknak irányítaniuk életüket, mennyire korlátozó az adott intézménytípus. A normalizációs alapelv, mint a vizsgálat tárgya: Az alapelv szerint minden értelmileg sérült személy számára olyan életfeltételeket és életminőséget kell elérhetővé tenni, melyek a társadalom által megszokott és elfogadott feltételeknek és életmódnak a lehetőség szerinti legnagyobb mértékben megfelelnek. *Módszer:* Félig strukturált interjúk az ellátottakkal, az egyéni életutak feltárása érdekében, a sérülés kezdetétől, a családi háttéren, oktatási intézményeken és az intézményi életvitel választásának döntéséig vezető útig. A szakorvosi vélemények alapján besorolva az enyhe és jól kommunikáló középfokban sérült személyeknél, fókuszcsoporthoz interjú technika alkalmazása, súlyosabb sérülés, neheztelt kommunikáció esetén egyéni életútinterjú készítése. Továbbá szakemberekkel készített interjúk,- az intézmények vezetőivel, illetve a mentálhigiénés munkatársakkal, valamint a fejlesztő pedagógus kollégákkal. Az interjú eredményeinek feldolgozása mellett további fontos eleme a kutatásnak az intézmények szakmai dokumentációinak, illetve az ellátottak egyéni dokumentációjának feldolgozása, megvalósulásának elemzése (szakmai program, házirend, egyéni tervek).

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ HALLGATÓK EREDMÉNYESSÉGE ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGE A FELSŐOKTATÁSBAN

HRABÉCZY Anett

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar (Magyarország)
e-mail: hrabeczyanett@gmail.com

A felsőoktatási expanzióknak köszönhetően megjelentek az egyetemeken a szakirodalom által (Attewell, Lavin, Domina & Levey, 2007; Harper & Quaye, 2009; Pusztai, 2011) nem tradicionális hallgatóknak nevezett csoportok (Fenyves et al., 2017), közöttük a sajátos nevelési igényű hallgatók (Pusztai-Szabó, 2014). Ezen csoportok esetében a felsőoktatásból való lemorzsolódás esélye magasabb, így a felsőoktatás azon feladatát, hogy kiegyenlítse a társadalmi egyenlőtlenségeket az expanzió által, a lemorzsolódás következtében mégsem képes hatékonyan ellátni (Fenyves et al.,

2017). Hazai viszonylatban elmondható, hogy a sajátos nevelési igényű hallgatók létszáma növekszik a felsőoktatásban, arányaikat tekintve azonban alacsonyabb végzettséggel rendelkeznek a nem fogyatékossgal élő népességnél. A fogyatékossgal élők körében az utóbbi években ugyan jelentősen növekedett a legmagasabb befejezett iskolai végzettség (Laki, 2017), a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a fogyatékossgal élő népesség mindössze 9%-a rendelkezik diplomával. Szükséges tehát, hogy elérhetőbbé tegyék számukra a felsőoktatást, hiszen a végzettség növekedésével a munkaerőpiaci elhelyezkedésük esélye is jelentősen növekedhet (Laki, 2017). Ugyan a felsőoktatási törvény számos ponton kitér a fogyatékos hallgatók esélyegyenlőségének biztosítására a felsőoktatásban, mégis kérdéses, ezeket az intézkedéseket hogyan érzékelik az érintettek, és milyen az intézmény és a sérült hallgató közti kommunikáció. Jelen kutatásunk kvalitatív és kvantitatív eredményei alapján információkat kapunk többek között a sajátos nevelési igényű hallgatók által látogatott képzési területek összetételéről, eredményességükről a felsőoktatásban, valamint a megkérdezettek tanulmányi életútja során tapasztaltak, és a felsőoktatásban megvalósuló esélyegyenlőség eredményességre gyakorolt hatásáról és ezek összefüggéseiről.

KATOLIKUS ISKOLÁK A SZEKULARIZÁLÓDÓ EURÓPÁBAN. A KATOLIKUS ISKOLÁK TÁRSADALMI FUNKCIÓI

INÁNTSY PAP Ágnes

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola (Magyarország)

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola

e-mail: inantsypapagnes@gmail.com

A 21. században az egyházi fenntartású oktatási intézmények társadalmi funkciója átrendeződően van. A nemzetközi összehasonlítás alapján megfogalmazható, hogy három szempont határozza meg, hogy az egyházak/felekezetek milyen szerepet töltenek be az adott ország oktatási rendszerében. Egyrészt az adott ország felekezeti struktúrája, másrészt az egyházaknak az állam által finanszírozott oktatásban való hagyományos szerepvállalása, intézményhálózatuk kiterjedtsége, harmadrészt a felekezeti iskolák szervezeti, pedagógiai autonómiája és kultúrája ((Dronkers és Avram 2014, Pusztai-Bacskai 2015).

Az iskolafenntartó szektorok funkcionális különbözősége korábban is az oktatáskutatás kiemelt területét képezte (Coleman, J. és mtsai 1982, Beckley, G. 2012, Hill, P., Jochim A. 2009, Hunt, T. és mtsai 2013, Martin, S. 2014, Katherine, A. és mtsai 2016, Fleming, T. 2018), azonban napjainkban, a szekularizációs és a migrációs folyamatok hatására újra a tudományos érdeklődés fókuszába kerültek a felekezeti iskolák. Mivel Európa vallási összetételének változása gyorsabb, mint ami történelmileg várható lett volna (Smyth, Lyons és Darmody 2013), s az Európai Unió országai között jelentős különbségek vannak a felekezeti oktatás biztosítása tekintetében (Glenn és Groof 2012), az új helyzetben újabb kutatásokra van szükség. Nemcsak az országok felekezeti összetétele változik, de átértelmeződik a vallásosság, s az egyházhoz való kötődés tartalma is. A globalizáció egyik következményeként csökken az egyházasan vallásos hívők száma, míg a maguk módján vallásosak aránya folyamatosan nő. Ennek eredményeképpen az egyházi iskolákkal szembeni elvárások is átalakulóban vannak. Az európai országok alapvetően két csoportba oszthatók az iskolaválasztási preferenciák és az iskolaválasztók társadalmi háttéré tekintetében. Egyes országokban a felekezeti iskoláit elsősorban az adott egyház által meghirdetett értékrend miatt választják, a társadalmi kompozíciójuk sokszínűséget tükröz. Máshol a felekezeti iskola összetétele jelentős mértékű társadalmi szelekció nyomát hordozza. Ezekben az országokban a